

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૧૭૭૬/૧૯૯૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. બાલિયા અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.આર. દવે

=====

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨. રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩. શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪. શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

પ. શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	
---	--

=====

ઓ.એન.જી.સી. લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સેલ્સ ઓફિસર ૧

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી કે.એચ. કાજી

સામાવાળા નં. ૧, ૨, ૩ તરફે મેસર્સ એમ.જી. દોશીત એન્ડ કંપની

=====

કોરમ : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. બાલિયા અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.આર. દવે

ચુકાદાની તારીખ: ૦૬/૦૫/૧૯૯૯

મૌખિક ચુકાદો

રૂલ. સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ.જી. દોશીત દ્વારા રૂલની બજવણી જતી કરવામાં આવે છે. પક્ષકારોની વિનંતી પર સુનાવણી હાથ ધરાઈ.

અરજદાર સામાવાળા નં. ૧ સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી બે નોટિસોને પડકારે છે, એક તારીખ ૧૭.૧૨.૯૮ ની કે જેમાં અરજદારને ધ ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૯ ની કલમ ૪૭ હેઠળ કરદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ હોવાનું માનીને રૂ. ૨,૯૨,૪૭,૨૫૨/- ની રકમ ચૂકવવા જણાવાયું છે અને બીજી તારીખ ૧૫.૨.૯૯ ની માંગણીની નોટિસ કે જેમાં સદર અધિનિયમની કલમ ૪૫ અથવા ૪૬ હેઠળ દંડ પેટે સમાન રકમ ચૂકવવા અરજદારને જણાવાયું છે. અરજદાર આક્ષેપ કરે છે કે અત્યાર સુધી કોઈ આકારણી કરવામાં આવી નથી કે જે વ્યાજ પેટે અથવા દંડ પેટે કોઈપણ માંગણીનો પાયો પૂરો પાડી શકે અથવા આ માંગણી ઉઠાવતા પહેલાં કોઈ સુનાવણી આપવામાં આવી નહોતી. તેઓ વધુમાં એવી દલીલ કરે છે કે વાસ્તવમાં કલમ ૪૦(૩) હેઠળ સુધારેલું પત્રક ભૂલથી કરવામાં આવ્યું હતું અને તે મુજબ આવા સુધારેલા પત્રક મુજબનો વેરો કરદાતા દ્વારા ભૂલથી ચૂકવવામાં આવ્યો હતો અને તેઓ રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર છે જે તેઓ આકારણીની કાર્યવાહી દરમિયાન રજૂ કરશે.

મહેસૂલ તરફે વિદ્વાન વકીલે એ હકીકત સ્વીકારીને કે અત્યાર સુધી કોઈ આકારણી હુકમ કરવામાં આવ્યો નથી, અને જ્યાં સુધી કરદાતાની કર ચૂકવવાની જવાબદારી નક્કી ન થાય, અથવા યોગ્ય કાર્યવાહીમાં અધિનિયમની કલમ ૪૫ અથવા ૪૬ હેઠળ દંડ લાદતો કોઈ હુકમ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, કરદાતાને દંડ પેટે કોઈપણ રકમ ચૂકવવા જણાવતી કોઈ માંગણી કરી શકાઈ ન હોત, તે હદ સુધી અરજદારની ફરિયાદ દંડની માંગણી સાથે સંબંધિત છે તે સ્વીકાર્યું. તેથી

તેઓ સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે અધિનિયમની કલમ ૪૫/૪૬ હેઠળ દંડ પેટે રૂ. ૨,૯૨,૪૭,૨૫૨/- ની માંગણી કરતી તારીખ ૧૫.૨.૧૯૯૯ ની નોટિસ અકાળ છે.

જોકે, તેઓ દલીલ કરે છે કે ધ ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૪૭(જએ) હેઠળ, કરની વિલંબિત ચૂકવણી પર વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી સ્વચાલિત છે, તેથી વ્યાજની ચૂકવણી માટે તારીખ ૧૭.૧૨.૧૯૯૮ ની નોટિસ દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણી માન્ય છે. જોકે, તેઓ એ બાબતનો વિવાદ કરતા નથી કે વ્યાજની આખરી જવાબદારી નિયમિત આકારણી કાર્યવાહીમાં કરની આખરી આકારણી સાથે જ સંબંધિત હોઈ શકે છે. તેઓ ધ ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૯ ની કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (જએ) પર આધાર રાખે છે:

કલમ ૪૭ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૪૭. કરની ચૂકવણી અને કરની વિલંબિત ચૂકવણી વગેરે.
(૧) કર આમાં પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે અને નિયત કરવામાં આવે તેવા સમયાંતરે ચૂકવવામાં આવશે.
(૨) કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૧) દ્વારા નિર્ધારિત મુજબ પત્રકો અથવા રિટર્ન રજૂ કરનાર નોંધાયેલ ડીલરે, નિયત કરેલી રીતે, કલમ ૪૫ હેઠળ પોતાના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ દંડની રકમ સાથે આવા પત્રક અથવા રિટર્ન મુજબ પોતાની પાસેથી લેણી નીકળતી કરની પૂરેપૂરી રકમ પ્રથમ સરકારી તિજોરીમાં

(૩) કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૩) અનુસાર સુધારેલું પત્રક અથવા સુધારેલું રિટર્ન રજૂ કરનાર નોંધાયેલ ડીલર, જે સુધારેલું પત્રક અથવા સુધારેલું રિટર્ન દર્શાવે છે કે અગાઉ ચૂકવેલ રકમ કરતાં વધુ રકમનો કર ચૂકવવાપાત્ર છે, તેણે પ્રથમ સરકારી તિજોરીમાં વધારાની કરની રકમ ચૂકવવાની રહેશે.

(૪)(એ) કરની રકમ –

(૧) લેણી હોય જ્યાં તેના માટે સંપૂર્ણ ચૂકવણી કર્યા વિના પત્રકો અથવા રિટર્ન રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય, અથવા

(૨) તેવા સમયગાળાના સંબંધમાં ડીલર દ્વારા અગાઉ ચૂકવાયેલી કોઈપણ રકમ બાદ કરીને કલમ ૪૧ અથવા કલમ ૪૪ હેઠળ કોઈપણ સમયગાળા માટે આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી કરવામાં આવી હોય, અથવા કલમ ૫૦ હેઠળ આકારણી કરવામાં આવી હોય,

(બી) કલમ ૪૫ અથવા ૪૬ હેઠળ લાદવામાં આવેલ દંડની રકમ (જો કોઈ હોય તો), અને

(સી) પેટાકલમ (૪એ) હેઠળ વ્યાજની રકમ, જો કોઈ હોય તો, આ હેતુ માટે કમિશનર દ્વારા જારી કરાયેલી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી તારીખ સુધીમાં, જે નોટિસની બજવણીની તારીખથી (દસ દિવસ) કરતાં વહેલી ન હોય તેવી તારીખ હશે, ડીલર દ્વારા અથવા તેના માટે જવાબદાર વ્યક્તિ દ્વારા સરકારી તિજોરીમાં ચૂકવવામાં આવશે: પરંતુ કમિશનર અથવા કલમ ૬૫ હેઠળની અપીલમાં એપેલેટ ઓથોરિટી,

કોઈપણ ચોક્કસ ડીલર અથવા વ્યક્તિના સંબંધમાં, અને લેખિતમાં નોંધવાના કારણોસર, ચૂકવણીની તારીખ લંબાવી શકે છે, અથવા તેને હમ્મથી કર અથવા ઇંડ (જો કોઈ હોય તો) ચૂકવવાની મંજૂરી આપી શકે છે. વધુમાં પરંતુ આ અધિનિયમમાં અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, પરંતુ રાજ્ય સરકાર અથવા કમિશનર સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરે તેવી શરતોને આધીન રહીને, જ્યાં કોઈ ડીલર કે જેને ઉદ્યોગ કમિશનર, ગુજરાત રાજ્ય અથવા આ સંબંધમાં તેમના દ્વારા અધિકૃત કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલા પાત્રતા પ્રમાણપત્રના આધારે વેચાણ વેરો અથવા ખરીદ વેરો અથવા બંને મુલતવી રાખવાના રૂપમાં પ્રોત્સાહનો આપવામાં આવ્યા હોય અને જ્યાં આવા ડીલર દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર આવા કોઈપણ કરની રકમ જેટલી લોનની જવાબદારી ગુજરાત ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ અથવા ગુજરાત સ્ટેટ ફાઇનાન્સિયલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ દ્વારા ઊભી કરવામાં આવી હોય, તો આવો કર, જાહેર હિતમાં, ચૂકવવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવશે.

(જ-એ)(એ) જ્યાં કોઈ ડીલર પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) હેઠળ તેની ચૂકવણી માટે નિયત સમયગાળામાં કરની રકમ ચૂકવતો નથી, ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા ઉપરોક્ત નિયત સમયગાળો પૂરો થયાની તારીખથી શરૂ કરીને અને કરની રકમ ચૂકવવાની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર અથવા તેવા સમયગાળા દરમિયાન ન ચૂકવાયેલી રહેલી તેની કોઈપણ ઓછી રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે.

(બી) જ્યાં કલમ ૬૭ હેઠળ કોઈપણ રિવિઝનને આધીન રહીને, કલમ ૪૧ અથવા કલમ ૪૪ હેઠળ કોઈપણ સમયગાળા માટે આકારણી કરાયેલી અથવા પુનઃઆકારણી કરાયેલી કરની રકમ, તે સમયગાળા માટે ડીલર દ્વારા અગાઉ ચૂકવાયેલી કરની રકમ કરતાં વધી જાય છે, ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા, પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) હેઠળ કર ચૂકવવા માટે નિયત સમયગાળો પૂરો થયાની તારીખથી શરૂ કરીને અને આકારણી, પુનઃઆકારણી અથવા લાગુ પડતું હોય તેમ રિવિઝનના હુકમની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર અથવા તેવા સમયગાળા દરમિયાન ન ચૂકવાયેલી રહેલી તેની કોઈપણ ઓછી રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે.

(સી) જ્યાં કોઈ ડીલર પેટાકલમ (૪) ના કલોઝ (એ) હેઠળ આવતી કરની રકમ તે પેટાકલમ હેઠળ જારી કરાયેલી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ તારીખે અથવા તે પહેલાં ચૂકવતો નથી, ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા નિર્દિષ્ટ તારીખથી શરૂ કરીને અને ચૂકવણીની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર અથવા તેવા સમયગાળા દરમિયાન ન ચૂકવાયેલી રહેલી તેની કોઈપણ ઓછી રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે: પરંતુ કલોઝ (બી) હેઠળ કોઈ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં, (૧) એવા કિસ્સામાં જ્યાં ડીલરે રિટર્ન અથવા પત્રક રજૂ કર્યા હોય અને પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરની રકમની ચૂકવણી કરી હોય અને કોઈપણ સમયગાળા માટે આકારણી કરાયેલી અથવા

પુનઃઆકારણી કરાયેલી કરની રકમ અને તેવા સમયગાળા માટે તે રીતે ચૂકવાયેલી કરની રકમ વચ્ચેનો તફાવત ડીલર દ્વારા તે રીતે ચૂકવાયેલી કરની રકમના દસ ટકાથી વધુ ન હોય;

(૨)

XXXX

(૩) એવા કિસ્સામાં જ્યાં કોઈપણ આકારણી રાજ્ય સરકાર અથવા કમિશનરના સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ અનુસાર પેનિંગ રાખવામાં આવી હોય, તેવા સમયગાળાના સંબંધમાં કે જેના માટે આકારણી પેનિંગ રાખવામાં આવી હોય;

(૪) એવા કિસ્સામાં જ્યાં કલમ ૬૭ હેઠળ પસાર કરાયેલા હુકમના કારણે ડીલર દ્વારા વધારાની કરની રકમ ચૂકવવાપાત્ર બને છે, ત્યાં આકારણીના હુકમની તારીખથી શરૂ કરીને અને તે રીતે પસાર કરાયેલા હુકમની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે આવી વધારાની કરની રકમ પર.

(૫) એવા કિસ્સામાં જ્યાં ગુજરાત હાઈકોર્ટ અથવા સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાના કારણે ડીલર દ્વારા કરની વધારાની રકમ ચૂકવવાપાત્ર બને છે, ત્યાં આવા ચુકાદાની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે આવી વધારાની કરની રકમ પર.

(૬) એવા કિસ્સામાં જ્યાં આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ સમયગાળાના સંબંધમાં કોઈપણ ડીલર પાસેથી કરની રકમની આકારણી કરવામાં, આકારણીનો હુકમ કરવા માટે લીધેલો સમય કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ હેઠળ કર ચૂકવવા માટે નિયત કરેલ સમયની સમાપ્તિની તારીખથી છત્રીસ મહિના કરતાં વધી જાય છે, ત્યાં છત્રીસ મહિનાથી વધુ સમયગાળાના સંબંધમાં.

(૪બી) જ્યાં કોઈ ડીલર કલમ (૪એ) હેઠળ વ્યાજ ચૂકવવા માટે જવાબદાર હોય

અને તે કર, દંડ અને વ્યાજની રકમના સરવાળા કરતાં ઓછી રકમની ચૂકવણી કરે છે, ત્યાં તે રીતે ચૂકવાયેલી રકમ પ્રથમ વ્યાજની રકમ સામે સમાયોજિત કરવામાં આવશે, ત્યારબાદ બાકી રહેતી સિલક, જો કોઈ હોય તો, દંડની રકમ સામે અને ત્યારબાદ બાકી રહેતી સિલક, જો કોઈ હોય તો, કરની રકમ સામે સમાયોજિત કરવામાં આવશે.

(૫) નોટિસમાં ચૂકવણી માટે નિર્દિષ્ટ તારીખ પછી, અથવા ચૂકવણીની લંબાવેલી તારીખ પછી ન ચૂકવાયેલો રહેતો કોઈપણ કર, દંડ અથવા વ્યાજ, અને યોગ્ય રીતે ન ચૂકવાયેલો કોઈપણ હમો, જમીન મહેસૂલના લેણાં તરીકે વસૂલવાપાત્ર રહેશે.

(૬) ધ ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ (એમેન્ડમેન્ટ) ઓર્ડિનન્સ, ૧૯૯૧ ની કલમ ૫ દ્વારા સુધારેલી આ કલમ ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૯૦ થી શરૂ થઈને સદર કલમના પ્રારંભની તરત જ પહેલાં પૂરા થતા સમયગાળા દરમિયાન થયેલા માલના વેચાણ, નિર્દિષ્ટ વેચાણ અને માલની ખરીદી પર કર ચૂકવવાની જવાબદારીના સંબંધમાં લાગુ પડશે અને હંમેશાં લાગુ થયેલી માનવામાં આવશે."

કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૧) માં એવી આવશ્યકતા છે કે કલમની નીચેની જોગવાઈઓ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે અને નિયત કરવામાં આવે તેવા સમયાંતરે કર ચૂકવવામાં આવશે. નિયમ ૨૫ એવા સમયાંતરા પ્રદાન કરે છે કે જે સમયાંતરે કર ચૂકવવાનો રહેશે. કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૨) માં એવી આવશ્યકતા છે કે કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૧) દ્વારા નિર્ધારિત મુજબ પત્રકો અથવા રિટર્ન રજૂ કરનાર નોંધાયેલ ડીલરે, નિયત કરેલી રીતે, આવા પત્રક

અથવા રિટર્ન મુજબ પોતાની પાસેથી લેણી નીકળતી કરની પૂરેપૂરી રકમ પ્રથમ સરકારી તિજોરીમાં જમા કરાવવાની રહેશે. કલમ ૪૦ એવો આદેશ આપે છે કે દરેક નોંધાયેલ ડીલરે આવા સમયગાળા માટે, આવી તારીખો સુધીમાં અને આવા સત્તાધિકારીને નિયત કરવામાં આવે તેવા પત્રકો અથવા રિટર્ન રજૂ કરવાના રહેશે. એ બાબતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે અરજદારે કલમ ૪૦ હેઠળ નિર્ધારિત મુજબ પેટાકલમ (૨) હેઠળ સામયિક રિટર્ન ફાઇલ કર્યા હતા અને તે રિટર્નમાં સમાવિષ્ટ પત્રક મુજબ સમયસર કર ચૂકવ્યો છે.

કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૩) વધુમાં એવી જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૩) અનુસાર સુધારેલું પત્રક અથવા સુધારેલું રિટર્ન રજૂ કરનાર નોંધાયેલ ડીલર, જ્યાં સુધારેલું પત્રક અથવા સુધારેલું રિટર્ન દર્શાવે છે કે અગાઉ ચૂકવેલ રકમ કરતાં વધુ રકમનો કર ચૂકવવાપાત્ર છે, તેણે સરકારી તિજોરીમાં વધારાની કરની રકમ પ્રથમ ચૂકવવાની રહેશે.

અરજદારને ઓક્ટોબર મહિનામાં ઓઈલ પૂલ એકાઉન્ટમાંથી રૂ. ૧૮૫ કરોડની વધારાની રકમ મળી હતી. આવી વધારાની રકમ મળતાં, કરદાતાએ પોતાના કરપાત્ર ટર્નઓવરમાં સદર રકમનો સમાવેશ કરીને સુધારેલું રિટર્ન ફાઇલ કર્યું હતું અને આ વધારાની રકમનો સમાવેશ કરવાના પરિણામે ચૂકવવાપાત્ર કરની વધારાની રકમ પણ કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૩) હેઠળ માન્ય સમયગાળામાં ચૂકવી દેવામાં આવી હતી.

ઉપરોક્ત તથ્યો નિર્વિવાદ છે. આમ નિર્વિવાદ સ્થિતિ અનુસાર, કરદાતાએ કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૧), (૨) અને (૩) અનુસાર પોતાના અનુક્રમે મૂળ તેમજ સુધારેલા પત્રક મુજબ કર ચૂકવ્યો હતો. કરદાતા પર જે કર લાદી શકાય તેની ચોક્કસ જવાબદારી નક્કી કરતી આકારણી હજુ અસ્તિત્વમાં આવવાની બાકી છે. કરદાતાનો એવો દાવો કે ઓઈલ પૂલ એકાઉન્ટમાંથી પોતાને મળેલી વધારાની રકમને ભૂલથી કરપાત્ર ટર્નઓવરના ભાગ તરીકે સમાવીને સુધારેલું રિટર્ન રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને પોતે રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર છે તે હજુ નક્કી થવાનું બાકી છે.

કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (જએ) કરની વિલંબિત ચૂકવણી માટે વ્યાજ વસૂલવાની જોગવાઈ કરે છે અને જેના હેઠળ માત્ર તારીખ ૧૭.૧૨.૧૯૯૮ ની માંગણીની નોટિસને યોગ્ય ઠેરવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. પેટાકલમ (જએ) નો પેટા-ક્લોઝ (એ) સ્પષ્ટપણે એવી ધારણા કરે છે કે જ્યાં કોઈ ડીલર પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) હેઠળ તેની ચૂકવણી માટે નિયત સમયગાળામાં કરની રકમ ચૂકવતો નથી, ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા ઉપરોક્ત નિયત સમયગાળો પૂરો થયાની તારીખથી શરૂ કરીને અને કરની રકમ ચૂકવવાની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે. ઉપર નોંધવામાં આવ્યું છે કે નિર્વિવાદપણે કરદાતાએ કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ (૧), (૨) અને (૩) હેઠળ પોતાના દ્વારા કરાયેલા પત્રકો મુજબ કર ચૂકવ્યો છે. કલમ ૪૭ ની પેટાકલમ

(૩) હેઠળ ચૂકવવા માટે જરૂરી કરની વધારાની રકમ પર વ્યાજ ચૂકવવાની કોઈ જવાબદારી તે તબક્કે કલમ ૪૭(જએ) હેઠળ પરિકલ્પિત નથી.

કલોઝ (બી) એવી જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં કલમ ૬૭ હેઠળ કોઈપણ રિવિઝનને આધીન રહીને, કલમ ૪૧ અથવા કલમ ૪૪ હેઠળ કોઈપણ સમયગાળા માટે આકારણી કરાયેલી અથવા પુનઃઆકારણી કરાયેલી કરની રકમ તે સમયગાળા માટે ડીલર દ્વારા અગાઉ ચૂકવાયેલી કરની રકમ કરતાં વધી જાય છે, ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા, પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) હેઠળ કર ચૂકવવા માટે નિયત સમયગાળો પૂરો થયાની તારીખથી શરૂ કરીને અને આકારણી, પુનઃઆકારણી અથવા લાગુ પડતું હોય તેમ રિવિઝનના હુકમની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર અથવા તેવા સમયગાળા દરમિયાન ન ચૂકવાયેલી રહેલી તેની કોઈપણ ઓછી રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે. દેખીતી રીતે હાલના કેસમાં પેટા-કલોઝ (બી) ની કોઈ ભૂમિકા નથી કારણ કે તે કરની રકમની આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી થયા પછી અમલમાં આવે છે, અને કોઈ આકારણી થઈ ન હોવાથી પેટા-કલોઝ (બી) કાર્યરત થઈ શકતો નથી.

પેટાકલમ (જ-એ) નો પેટા-કલોઝ (સી) અન્ય એક એવા સંજોગની પરિકલ્પના કરે છે કે જેમાં ડીલર વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર બને છે. જ્યાં કોઈ ડીલર પેટાકલમ (જ) ના કલોઝ (એ) હેઠળ આવતી કરની રકમ તે પેટાકલમ હેઠળ જારી કરાયેલી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ તારીખે અથવા તે પહેલાં ચૂકવતો નથી,

ત્યાં આવા ડીલર દ્વારા નિર્દિષ્ટ તારીખથી શરૂ કરીને અને ચૂકવણીની તારીખે પૂરા થતા સમયગાળા માટે, તે રીતે ન ચૂકવાયેલી કરની રકમ પર અથવા તેવા સમયગાળા દરમિયાન ન ચૂકવાયેલી રહેલી તેની કોઈપણ ઓછી રકમ પર વાર્ષિક ચોવીસ ટકાના દરે સાદું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે.

દેખીતી રીતે, આ કલોઝ પણ સામાવાળા દ્વારા મદદમાં લાવી શકાય નહીં કારણ કે તારીખ ૧૭.૧૨.૯૮ ની માંગણી નોટિસ સક્ષમ અધિકારી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કરની એવી કોઈ અગાઉની માંગણી પર આધારિત નથી કે જે ન ચૂકવાયેલી રહી હોય. કલમ ૪ હેઠળની માંગણી નોટિસના અનુસંધાનમાં વિલંબિત ચૂકવણી માટે વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા અગાઉની માંગણી કરવામાં આવી હોય અને તેનું પાલન કરવાનું બાકી રહ્યું હોય તેની ધારણા કરે છે. તેમજ સામાવાળાનો એવો કેસ પણ નથી કે કલમ ૪૭(એ) હેઠળ માંગણીની કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને કરદાતાએ કલમ ૪૭(૯) હેઠળ માન્ય સમયગાળામાં સદર માંગણી ચૂકવી નહોતી.

કલમ ૪૭(જએ) નો પ્રથમ પરંતુક સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે જ્યાં કરદાતાએ રિટર્ન અથવા પત્રક રજૂ કર્યા હોય અને પેટાકલમ (૧), (૨) અથવા (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરની રકમ ચૂકવી હોય, જો કોઈપણ સમયગાળા માટે આકારણી કરાયેલી અથવા પુનઃઆકારણી કરાયેલી કરની રકમ અને તેવા સમયગાળા માટે તે રીતે ચૂકવાયેલી કરની રકમ વચ્ચેનો તફાવત ડીલર દ્વારા તે રીતે ચૂકવાયેલી કરની રકમના દસ ટકાથી વધુ ન હોય, તો કલોઝ (બી) હેઠળ

કોઈ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર રહેશે નહીં. આ પરંતુક શંકાને કોઈ સ્થાન આપતો નથી કે જ્યાં નોંધાયેલ ડીલર દ્વારા કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૧) હેઠળ અથવા કલમ ૪૦ ની પેટાકલમ (૩) હેઠળના સુધારેલા રિટર્ન મુજબ પોતાના દ્વારા કરાયેલા પત્રકો અનુસાર કર ચૂકવવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં આકારણી ઘડાયા પછી અને આકારણી કરાયેલ કર અને ચૂકવાયેલ કર વચ્ચેનો તફાવત, જે કોઈ હોય તો, દસ ટકાથી વધુ હોવાનું જણાયા સિવાય વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી ઉદ્ભવી શકે નહીં.

તેથી સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલની એ દલીલથી અમે પ્રભાવિત થયા નથી કે સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસર આકારણી કરતાં પહેલાં અને આકારણી કરાયેલ કર કરદાતા દ્વારા રજૂ કરાયેલા પત્રક મુજબ ચૂકવાયેલા કર કરતાં નિયત મર્યાદા કરતાં વધુ છે કે નહીં તે શોધ્યા પહેલાં વ્યાજની માંગણી ઉઠાવવામાં વાજબી હતા, જે પત્રકો સ્વીકૃતપણે સમયસર રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેના આધારે ગણતરી કરાયેલ કર સમયસર ચૂકવવામાં આવ્યો હતો.

સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલની એ દલીલથી પણ અમે પ્રભાવિત થયા નથી કે કરની કથિત વિલંબિત ચૂકવણી પર વ્યાજની રકમની ગણતરી કરતાં પહેલાં કરદાતાને સુનાવણીની તક આપવાની જરૂર પડે તેવી કોઈ તપાસ જરૂરી નહોતી.

આ કેસ દલીલની ભ્રામકતા દર્શાવે છે; પ્રથમ તો, કરદાતાને વ્યાજ ચૂકવવા કહેવામાં આવે તે પહેલાં વાસ્તવમાં ચૂકવણીમાં કોઈ વિલંબ થયો નથી

તે દર્શાવવા માટે કરદાતા હકદાર છે, બીજું, તેઓ એ પણ દર્શાવવા હકદાર છે, અને જે અધિકારનો સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ વિવાદ કરતા નથી, કે વાસ્તવમાં કરદાતા પર કોઈ વધારાની કર જવાબદારી નથી કે જે તેઓ ચૂકવવા જવાબદાર હતા અને તેઓ વાસ્તવમાં રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર છે. તે એવો પ્રશ્ન છે કે જે આકારણી દરમિયાન આકારણી અધિકારી દ્વારા કરદાતાને તક આપ્યા પછી જ નક્કી કરવાનો રહે છે.

નિષ્પક્ષપણે વર્તવાની ફરજ રાજ્યના દરેક પગલામાં સહજ રીતે સમાયેલી છે. કાયદાની એવી કોઈ જોગવાઈ અમને દર્શાવવામાં આવી નથી કે જે સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસરને પેટાકલમ (જએ) નો અમલ કરાવતા જરૂરી તથ્યોના અસ્તિત્વને નિર્ધારિત કર્યા વિના અને જાહેર કર્યા વિના સીધી જ નોટિસ જારી કરવાની સત્તા આપતી હોય જેથી વ્યાજ લાદવું સ્વચાલિત છે તેવી ઉપરછાદી દલીલ પાછળ આશરો લઈ શકાય. વ્યાજ લાદવાનું માત્ર એવા જરૂરી તથ્યો સ્થાપિત કર્યા પછી જ સ્વચાલિત હોઈ શકે છે કે જે સાબિત કરે કે કલમ ૪૭(જએ) હેઠળ વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી ઉદ્ભવી છે અને કરની વિલંબિત ચૂકવણી ગણવામાં આવી હોય તેવી નિર્દિષ્ટ રકમ પર વ્યાજ પેટે તે રીતે ચૂકવવાપાત્ર રકમ નક્કી કરવામાં આવી હોય, જેના સંદર્ભમાં કોઈપણ કરદાતાની વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારીની ગણતરી કરવાની હોય. શૂન્યાવકાશમાં વ્યાજની કોઈ માંગણી કરી શકાય નહીં. પરંતુ કરની જવાબદારી સ્થાપિત થાય તે પહેલાં વ્યાજ આપોઆપ લાદવાનું કોઈ પ્રારંભિક બિંદુ હોઈ શકે નહીં.

તેથી અમને જણાય છે કે તારીખ ૧૭.૧૨.૯૮ ની નોટિસ સ્પષ્ટ મનસ્વીતાથી દૂષિત છે અને કાયદા વિરુદ્ધ છે.

પિટિશન તેથી સફળ થાય છે. તારીખ ૧૭.૧૨.૯૮ અને ૧૫.૨.૯૯ ની વાદગ્રસ્ત નોટિસો રદબાતલ કરવામાં આવે છે.

ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.